
Adoptionsnævnet

Årsberetning 2019

ANKESTYRELSEN

Telefon: 33 41 12 00 mandag til fredag klokken 9-15

Postadresse: Ankestyrelsen, 7998 statsservice

Mailadresse: ast@ast.dk

Hjemmeside: www.ast.dk

ISBN nr.: 978-87-7811-535-5

Indholdsfortegnelse

FORORD	5
KAPITEL 1: ADOPTIONSNÆVNETS SAMMENSÆTNING OG OPGAVER	6
1.1 Nævnets sammensætning	6
1.2 Nævnets opgaver i hovedtræk	6
1.3 De nugældende regler på adoptionsområdet	8
1.4 Pædiatervurdering i artikel 17c-sager	10
1.5 Nævnets rådgivende børnelæger	13
1.6 Nævnets hjemmeside	14
KAPITEL 2: ADOPTIONSNÆVNETS BEHANDLING AF KONKRETE SAGER	15
2.1 Klager over Adoptionssamrådets afgørelser	15
2.2 Offentliggjorte afgørelser	17
2.3 Generelle og konkrete høringer fra Ankestyrelsen	18
KAPITEL 3: SÆRLIGE TEMAER	20
3.1 Udviklingen i alder og ventetider 2017-2019	20
3.2 Tilsyn med behandlingen af sager efter artikel 17c i Haagerkonventionen	21
3.3 Udviklingen med adoption uden samtykke	22
KAPITEL 4: NATIONALE BORTADOPTIONER	24
4.1 Procedure ved anvisning af børn til national adoption	24
4.2 Antallet af børn og godkendte ansøgere	25
4.3 Indlæg fra et nævnsmedlem	29
4.3.1 Behandlingen af de konkrete klagesager i nævnet – tvivlen skal komme barnet til gode	29
KAPITEL 5: STATISTIK OM FAMILIERETSHUSETS AFGØRELSER OM GODKENDELSER	32
5.1 Afgørelser om godkendelse som adoptant	32
5.1.1 fASE 1	33
5.1.2 Fase 2	35
5.1.3 Fase 3	36
ØVRIGE AKTØRER PÅ ADOPTIONSOMRÅDET	38
Adoptionssamrådet	38

Familieretshuset	38
Ankestyrelsen	38
Den formidlende organisation	39
ORDFORKLARING	40
Generel godkendelse	40
Almen godkendelse (efter tidligere gældende regler)	40
Udvidet godkendelse (efter tidligere gældende regler)	40
Haagerkonventionen	40
Det faseopdelte undersøgelses- og godkendelsesforløb	40
Fremmedadoption	41
Matching	41

Forord

I 2019 har der i Adoptionsnævnet været fokus på det faldende antal ansøgere på listen til national adoption. Nævnet har gennem de senere år oplevet, at tilgangen af nye ansøgere til national adoption er faldet markant og fortsat falder, ligesom nævnet i 2019 har oplevet det største antal nationale adoptioner i mange år. Denne stigning har betydet, at Danmark i 2019 klart var det største afgiverland. Nævnet oplever tillige, at en større del af børnene til bortadoption er frigivet uden de oprindelige forældres samtykke. Det vil derfor også fremover være vigtigt at have et særligt fokus på udviklingen i antallet af ansøgere på den nationale liste. Hvis den nuværende udvikling fortsætter, er der en risiko for, at der på et tidspunkt ikke vil være familier til at adoptere danske børn. Hvad nedgangen i antallet af ansøgere til national adoption skyldes, er svært præcist at vide, og nævnet har i løbet af året holdt møde med forskellige aktører i forhold til national adoption, ligesom udviklingen er drøftet med Social- og Indenrigsministeriet.

Nævnet har i 2019 lavet halvårslige tilsynsgennemgange af de internationale matchningssager, fordi der fortsat i nævnet er fokus på rækkevidden af den generelle godkendelsesramme. Gennemgangen sker for at få et overblik over sagerne for så vidt angår den helbredsmæssige vurdering af barnet i forhold til den relevante godkendelsesramme.

Adoptionsnævnet har i 2019 været inddraget i flere høringer vedrørende Ankestyrelsens undersøgelse af mulige alternativer til den eksisterende struktur for den internationale adoptionsformidling i Danmark. Adoptionsnævnet stod også til rådighed for den internationale nonprofit organisation ISS (International Social Service), som bidrog med et internationalt perspektiv til Ankestyrelsens undersøgelse. Fremtiden for international adoption går en spændende tid i møde, og Adoptionsnævnet vil fortsat arbejde for, at adoptioner skal være til barnets bedste både de nationale og internationale.

Indlægget i årets beretning er skrevet af en af nævnets lægmænd Claus Mackeprang og handler om behandlingen af de konkrete klagesager i nævnet.

Adoptionsområdet er helt naturligt under konstant udvikling og ændring – ikke mindst i relation til formidlingsbilledet. Det har 2019 i sandhed været et bevis på.

Thomas Lohse
Formand for Adoptionsnævnet

Kapitel 1: Adoptionsnævnets sammensætning og opgaver

1.1 NÆVNETS SAMMENSÆTNING

Nævnet er et uafhængigt klage- og tilsynsorgan og består af en formand, der skal være landsdommer eller højesteretsdommer, samt ni medlemmer. Ankestyrelsen stiller sekretariatsbistand til rådighed for nævnet.

Nævnsmedlemmerne udpeges for en periode på fire år ad gangen. Man kan samlet være ordinært medlem af nævnet i otte år.

Nævnets sammensætning var i 2019:

- Formand, landsdommer Thomas Lohse
- Næstformand, jurist og ankechef Lone Strömngren
- Psykolog Dorthe Bredesen
- Psykiater Klaus Munkholm
- Socialrådgiver Lone Vandborg
- Intern mediciner Bjarne Ørsted Lindhardt
- Pædiater Grete Teilmann
- Børne- og ungdomspsykiater Anne Lise Olsen
- Fundraising konsulent Pia Torpe Knudsen (lægmedlem)
- Politibetjent Claus Mackeprang (lægmedlem)

1.2 NÆVNETS OPGAVER I HOVEDTRÆK

Der er fastsat en forretningsorden for nævnet, som i § 2 beskriver nævnets væsentligste opgaver.

Nævnets opgaver i 2019 har vedrørt følgende tre hovedområder:

- Klager over afgørelser truffet af Adoptionssamrådet. Det drejer sig navnlig om klager over samrådets afslag på en ansøgning om godkendelse som adoptant. Nævnet behandler derudover klager over samrådet og samrådssekretariatets sagsbehandling i forbindelse med afgørelse af konkrete sager.
- Tilsyn med samrådet. Tilsynsvirksomheden med samrådet tilsigter navnlig at sikre en ensartet praksis på området.
- Indsamling, bearbejdning og formidling af viden om adoptionsområdet i såvel national som international sammenhæng.

Nævnet har herudover til opgave at anvise børn til national fremmedadoption. Hvis et barn født i Danmark skal bortadopteres, er det nævnets opgave at vælge de ansøgere, der skønnes bedst egnede til at adoptere det pågældende barn.

Endvidere har nævnet udpeget et antal børnelæger, som har til opgave at rådgive ansøgere, når de har fået stillet et barn i forslag.

Endelig besvarer nævnet løbende generelle henvendelser fra andre myndigheder, organisationer og privatpersoner.

Adoptionsnævnets behandling af klager over Adoptionssamrådets afgørelser og ændring af disse

LOVBOKS: ADOPTIONSLOVEN § 25 B, STK. 3

Samrådets afgørelser i medfør af denne lov kan indbringes for Adoptionsnævnet inden 6 måneder efter samrådets afgørelse. Lovboks slut.

Nævnets behandling af en klagesag sker på grundlag af den undersøgelse, der er foretaget i Familieretshuset (før 1. april 2019 Statsforvaltningen). Nævnet har dog mulighed for at beslutte, at der – som oftest ved Familieretshuset foranstaltning – skal tilvejebringes nye oplysninger.

Nævnet behandler som udgangspunkt alle klagesager på et møde. Ansøgeren har mulighed for at møde personligt frem på mødet og redegøre nærmere for sine synspunkter over for nævnet. En del ansøgere vælger at benytte sig af denne mulighed. Nævnets votering foregår uden ansøgerens tilstedeværelse.

Når nævnet har truffet afgørelse i en klagesag, meddeles afgørelsen direkte til ansøgeren. Der sendes en kopi af afgørelsen til Familieretshuset.

Ansøgernes klager til nævnet over samrådsafgørelser vedrører hovedsageligt følgende problemstillinger:

- Afslag på godkendelse som adoptant i fase 1 eller fase 3 (se ordforklaring bagerst i beretningen)
- Samrådets beslutning om at iværksætte yderligere undersøgelser af ansøgerne i godkendelsesforløbet
- Samrådets afgørelse om at tilbagekalde en godkendelse som adoptant eller afslå at forlænge en godkendelse
- Matchningsforslag, herunder klager over samrådets afslag på udvidelse af ansøgernes godkendelse til at omfatte et konkret barn

Adoptionsnævnets tilsyn med Adoptionssamrådet

LOVBOKS: ADOPTIONSNÆVNETS FORRETNINGSORDEN § 22:

Stk. 1. Nævnet kan indkalde sager fra adoptionsområdet til gennemgang.

Stk. 2. Nævnet underretter adoptionsområdet om resultatet af gennemgangen.

Stk. 3. Nævnet kan ikke som led i sin tilsynsvirksomhed omgøre adoptionssamrådets afgørelser. Lovboks slut.

LOVBOKS: ADOPTIONSNÆVNETS FORRETNINGSORDEN § 23:

Nævnet kan afholde møder med adoptionssamrådet. Nævnet kan endvidere afgive vejledende udtalelser og henstillinger til adoptionssamrådet. Lovboks slut.

Nævnets tilsyn med samrådet har navnlig til formål at fremme størst mulig kvalitet og ensartethed i samrådets afgørelser. Nævnet har ikke mulighed for alene gennem sin funktion som klageinstans at sikre en høj grad af ensartethed i samrådets praksis, da nævnet kun behandler en mindre andel af samrådets afgørelser.

Nævnet indkalder derfor med mellemrum en række sager til gennemgang i nævnet. Nævnet har senest foretaget en tilsynsgennemgang af samrådets afgørelser i 2018.

Derudover foretager nævnet som led i sin tilsynsvirksomhed en løbende orientering af samrådet om praksis, blandt andet ved offentliggørelse af udvalgte nævnsafgørelser på hjemmesiden. Nævnet har offentliggjort to nye afgørelser i 2019 om fysisk helbred.

Nævnet har i 2019 afholdt møde om ændringen i det nationale formidlingsbillede. I mødet deltog Familieretshuset og den faglige leder af de adoptionsforberedende kurser. Mødet havde til formål at dele erfaringer i de nationale adoptioner og havde fokus på det stigende antal børn, der er frigivet uden de oprindelige forældres samtykke og flytningen af barnet i midlertidig placering hos de kommende adoptanter.

Med virkning fra 1. januar 2016 blev tilsynet med den formidlende organisation (DIA) samlet i Ankestyrelsen. Nævnet har i den forbindelse nu som opgave at afgive udtalelser om generelle og konkrete forhold af betydning for styrelsens tilsyn med den adoptionsformidlende organisation. Nævnet skal desuden underrette Ankestyrelsen om alle forhold, som efter nævnets vurdering har eller kan have betydning for tilsynet med den adoptionsformidlende organisation.

1.3 DE NUGÆLDENDE REGLER PÅ ADOPTIONSOMRÅDET

Den 1. januar 2016 skete der en tilpasning af den organisation, der varetager den internationale adoptionsformidling, og der blev vedtaget skærpede krav til organisationen.

De ændrede regler på adoptionsområdet indebærer, at kompetencen til at tillade, at et adoptionsforløb kan fortsætte, er blevet flyttet fra den formidlende organisation og samlet hos Ankestyrelsen og Adoptionssamrådet.

Den adoptionsformidlende organisation har således ikke længere kompetencen til at godkende matchningsforslag, når et barn er vurderet inden for ansøgernes godkendelse. Denne kompetence er overgået til Ankestyrelsen. Kompetencen til at godkende matchningsforslag, når et barn er vurderet uden for ansøgernes godkendelse, ligger hos Adoptionssamrådet.

I forbindelse med godkendelsen af et matchningsforslag skal barnets helbredsforhold vurderes, og der skal foretages en kontrol af dokumentationen for frigivelsen af barnet til international

adoption.

Vurderingen af barnets helbredsmæssige forhold kræver lægefaglig bistand, og nævnet bliver løbende inddraget i Ankestyrelsens godkendelse af matchningsforslag som følge af de nugældende regler og forretningsordenen for nævnet. I den forbindelse tager nævnet stilling til, om nævnet er enig i den formidlende organisations vurdering af, om barnet i forslag ligger inden for ansøgernes godkendelse. Nævnet har nedsat en voteringsgruppe med relevante lægefaglige kompetencer, som varetager denne opgave. (Se nedenfor pkt. 1.4.)

De nugældende regler skal understøtte, at adoptivfamilierne får den nødvendige støtte i løbet af adoptionsprocessen, så gode adoptionsforløb for børnene sikres i videst muligt omfang. Derfor er adoptionsrådgivning umiddelbart før og efter, at et adoptivbarn tager ophold hos adoptanten, obligatorisk, og der er ved lov fastsat adgang til rådgivning ud over den obligatoriske rådgivning, når barnet er kommet hjem.

Der blev den 1. januar 2016 indført en ny ramme for godkendelsen som adoptant (generel godkendelse). Det betyder, at der nu kun er én godkendelsesramme, mod den tidligere almene og udvidede godkendelse. Den nuværende godkendelsesramme rummer mere end den almene godkendelse. Ansøgeren bliver nu godkendt til at adoptere et barn i alderen 0-48 måneder, hvor den samlede viden ikke taler afgørende imod, at barnet har et normalt udviklingspotentiale i fysisk og psykisk henseende. Hvis forhold hos barnet konkret vurderes at medføre, at barnet ikke har et normalt udviklingspotentiale, eller der er en betydelig risiko herfor, falder det konkrete barn uden for godkendelsen til adoption, og samrådet må vurdere spørgsmålet, om det er muligt at udvide ansøgernes godkendelse.

Ændringen af godkendelsesrammen skal ses i lyset af, at de børn, der har behov for hjælp gennem international adoption, i stigende grad er lidt ældre børn eller børn med særlige behov. Med den generelle ramme ønskes en mere tidssvarende og enkel ramme, der afspejler formidlingssituationen og de børn, der frigives til adoption.

Nævnet har i 2016 lavet en pjece, som beskriver indholdet af godkendelsesrammen, baggrunden for indførelsen af den nye ramme samt en række eksempler, hvor et barn er vurderet i forhold til den generelle ramme og i forhold til den tidligere almene godkendelse. Pjecen er primært rettet mod kommende adoptanter, der søger godkendelse, og mod allerede godkendte adoptanter, som søger forlængelse eller ændring af en almen eller udvidet godkendelse efter de tidligere gældende regler.

Pjecen kan findes på Adoptionsnævnets hjemmeside. Nævnet opdaterer løbende pjecen og overvejer yderligere formidling af praksis for den generelle godkendelsesramme.

Ankestyrelsen laver en årlig beretning om Ankestyrelsens tilsyn på adoptionsområdet, som kan findes på Ankestyrelsens hjemmeside.

Den 1. juli 2019 blev kompetencen til at træffe afgørelse i sager, hvor frigivelsen af barnet til bortadoption er sket uden de oprindelige forældres samtykke, overført fra Familieretshuset til Ankestyrelsen. I den forbindelse blev der indført en adgang til at flytte barnet til de kommende adoptanter inden domstolsbehandlingen af frigivelsessagen. Barnet kommer i "midlertidig placering" hos adoptanterne. Adoptanterne får forældremyndighed og forsørgelsespligt over barnet, men det endelige familieskifte sker først efter domstolsbehandlingen. Nævnet har i

2019 matchet to børn med kommende adoptanter i midlertidig placering. I begge sager er der efterfølgende lavet adoptionsbevilling.

1.4 PÆDIATERVURDERING I ARTIKEL 17C-SAGER

Kompetencen til at tage stilling til, om et adoptionsforløb kan fortsætte, når der er anvist et barn til adoption til adoptionsansøgere (godkendelse af et matchningsforslag i overensstemmelse med artikel 17c i Haagerkonventionen), er som nævnt pr. 1. januar 2016 flyttet fra den formidlende organisation til Ankestyrelsen. Opgaven med denne godkendelse deles nu mellem Ankestyrelsen og Adoptionsrådet. I de tilfælde, hvor et barn er inden for ansøgernes godkendelse, tager Ankestyrelsen stilling til matchningsforslaget. Rådet tager stilling i de tilfælde, hvor barnet falder uden for ansøgernes godkendelse, eller hvor der er tvivl herom.

TEKSTBOKS: ARTIKEL 17

Enhver beslutning om at betro et barn i kommende adoptivforældres varetægt kan kun træffes i oprindelsesstaten, såfremt

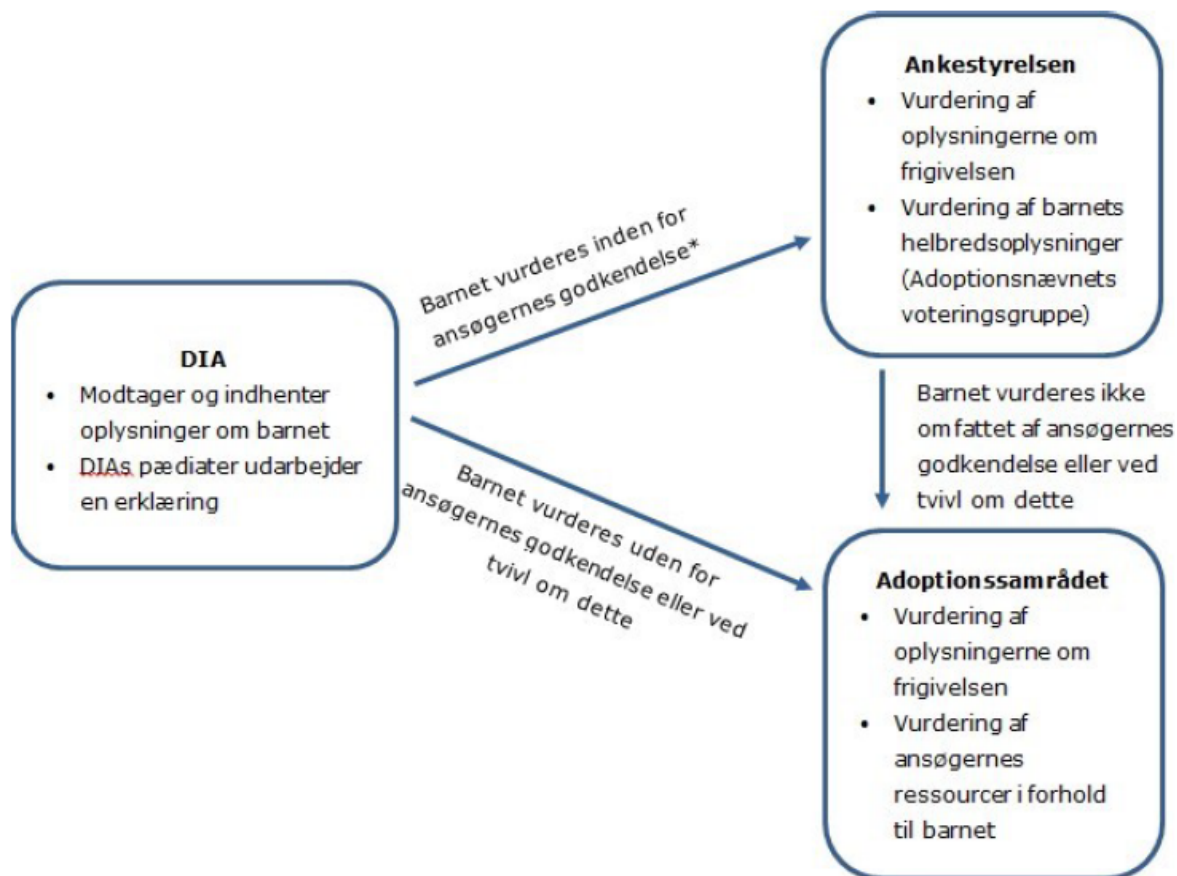
- a) centralmyndigheden i den pågældende stat har sikret sig adoptivforældrenes samtykke;
- b) centralmyndigheden i modtagerstaten har godkendt denne beslutning, når lovgivningen i denne stat eller centralmyndigheden i oprindelseslandet kræver det;
- c) centralmyndighederne i begge stater har godkendt, at adoptionsproceduren kan fortsætte, og
- d) det i overensstemmelse med artikel 5 er fastslået, at de kommende adoptivforældre er kvalificerede og egnede til at adoptere, og at barnet har eller vil få tilladelse til indrejse og opholde sig permanent i modtagerstaten.

(Artikel 17 i bekendtgørelse af konvention af 29. maj 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner). Tekstboks slut.

Behandlingen af matchningsforslag skal ske hurtigst muligt i Ankestyrelsen og som udgangspunkt inden for 1 uge efter modtagelsen af sagen fra organisationen. Ankestyrelsens stillingtagen til matchningsforslaget skal rumme både en vurdering af barnets helbredsmæssige forhold og en kontrol af dokumentationen for frigivelsen af barnet til international adoption.

Som tidligere nævnt kræver vurderingen af barnets helbredsmæssige forhold lægefaglig bistand. Ankestyrelsen får faglig bistand hos nævnet, som har nedsat en voteringsgruppe, der består af tre medlemmer. Voteringsgruppen tager stilling til, om nævnet er enig i den formidlende organisations vurdering af, om barnet i forslag ligger inden for ansøgers godkendelse. Hvis barnet ikke (som vurderet af organisationen) ligger inden for godkendelsen, vil det kræve en udvidelse af ansøgers godkendelse. Voteringsgruppen bestod i 2019 af pædiater Grete Teilmann, pædiater Charlotte Olesen og børne- og ungdomspsykiater Anne Lise Olsen. Formanden orienteres løbende om alle sager og vurderinger.

Behandlingen af sagerne kan illustreres på følgende måde:

*Hvis DIA bringer et barn i forslag til en anden ansøger end den øverst placerede med den aldersrelevante godkendelse på ventelisten, skal DIA – uanset om barnet vurderes at ligge inden for ansøgerens godkendelse – sende sagen til Adoptionssamrådet.

Besvarelsen fra nævnet indeholder blandt andet en kort tilkendegivelse af, om nævnet er enig i organisationens vurdering.

Hvis barnet ligger inden for ansøgernes godkendelse, fortsætter matchningsprocessen. Nævnet følger sagerne på nævnsmøderne og bliver ligeledes løbende orienteret af Ankestyrelsen om samrådets behandling af matchningsforslag.

I 2019 udtalte nævnet (voteringsgruppen) sig i 34 sager om godkendelse af matchningsforslag.

I 6 af sagerne havde ansøgerne en almen godkendelse, i 2 sager en udvidet godkendelse og i 26 sager en generel godkendelse efter de nugældende regler.

I 33 af sagerne (97 %) var nævnet enig i organisationens vurdering af barnet. I 1 sag var nævnet ikke enig i vurderingen på grund af enten fysiske forhold hos barnet eller utilstrækkelige oplysninger i sagen.

Adoptionssamrådet behandlede i 2019 12 sager om godkendelse af matchningsforslag.

1.5 NÆVNETS RÅDGIVENDE BØRNELÆGER

I 2019 har nævnet haft 4 børnelæger tilknyttet, som kan rådgive ansøgerne om de helbredsmæssige og psykosociale forhold, der gør sig gældende for det barn, de har fået bragt i forslag. Den ene rådgivende pædiater har i september 2019 valgt at stoppe samarbejdet med nævnet.

Når ansøgerne skal tage stilling til et barn i forslag, har de således mulighed for at søge gratis rådgivning hos disse børnelæger. Ansøgerne skal henvende sig til den læge, der dækker den region, hvor ansøgerne bor.

På nævnets hjemmeside findes navne og kontaktoplysninger på børnelægerne.

Da nævnets børnelæger alene har en rådgivende rolle, skal de ikke tage stilling til, om det foreslåede barn ligger inden for eller uden for ansøgernes godkendelse.

Rådgivningen er udelukkende et tilbud til ansøgerne, og ansøgerne bestemmer selv hvilke dokumenter, de eventuelt ønsker at drøfte med nævnets rådgivende børnelæge. Af samme grunde munder rådgivningen ikke ud i en skriftlig erklæring om barnets helbredsforhold.

I 2019 ydede nævnets børnelæger rådgivning til ansøgere i 10 tilfælde. I 2018 blev der ydet 20 rådgivninger.

Der er i 2019 ydet 35,5 timers rådgivning fordelt på 10 rådgivninger svarende til, at én rådgivning i gennemsnit har taget 3,6 timer. I 2018 blev der til sammenligning ydet 58 timers rådgivning fordelt på 20 rådgivninger, hvilket svarer til, at én rådgivning i gennemsnit har taget 2,90 timer.

De 10 rådgivninger er givet i forbindelse med matchninger foretaget af DIA og er fordelt på børn fra følgende lande: Bulgarien, Indien, Kina, Sydkorea, Sydafrika, og Tjekkiet.

I 9 matchninger har Adoptionsnævnets rådgivere været enige i organisationens vurdering af barnet. I en enkelt sag er der foretaget en indberetning til Adoptionsnævnet.

Børnelægerne vurderer selv, hvordan rådgivningen mest hensigtsmæssigt kan gennemføres, herunder om rådgivningen skal ske telefonisk, under hjemmebesøg eller på anden måde.

Som det ses af tabellen, så foregik 100 % af alle rådgivninger i 2019 telefonisk. Det bemærkes, at Familieretshuset også har mulighed for at søge rådgivning hos nævnets børnelæger i forbindelse med matchninger.

HVILKEN TYPE RÅDGIVNING ER DER YDET?

	Antal	Procent
Personlig rådgivning hos speciallægekonsulenten	0	0 %
Telefonrådgivning	10	100 %
Både personlig rådgivning og telefonisk rådgivning	0	0 %
Personlig rådgivning i ansøgenes hjem eller andet sted	0	0 %
I alt	10	100 %

Alle rådgivninger har været foretaget til brug for ansøgenes stillingtagen til et konkret barn, de har fået i forslag.

1.6 NÆVNETS HJEMMESIDE

På nævnets hjemmeside findes blandt andet generelle oplysninger om nævnets arbejdsopgaver og sammensætning, reglerne på adoptionsområdet samt en beskrivelse af godkendelses- og adoptionsprocessen i Danmark. Herudover er der offentliggjort en række anonymiserede resuméer af udvalgte afgørelser truffet i nævnet. Hjemmesiden indeholder også en række statistiske oplysninger om adoptionsområdet. Nævnets publikationer er tilgængelige på hjemmesiden.

Kapitel 2: Adoptionsnævnets behandling af konkrete sager

2.1 KLAGER OVER ADOPTIONSSAMRÅDETS AFGØRELSE

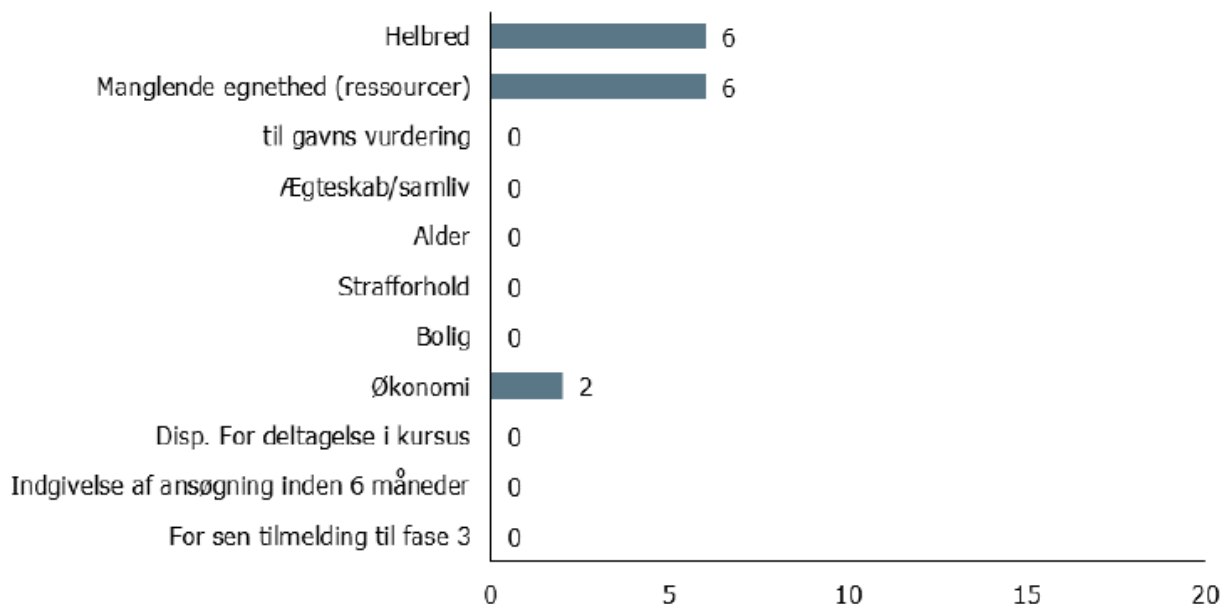
I 2019 behandlede Adoptionsnævnet 14 klager over Adoptionssamrådets afgørelser i godkendelsessager. I 2017 og 2018 behandlede nævnet henholdsvis 25 og 16 klager i godkendelsessager.

I 2019 vedrørte 1 af de 14 sager enlige ansøgere. De øvrige 13 sager vedrørte par.

Søjlediagrammet nedenfor viser fordelingen af begrundelser for samrådets afslag i de 14 klagesager, som nævnet behandlede i 2019. Det bemærkes, at der i en afgørelse kan indgå flere af de i diagrammet nævnte begrundelser. Den typiske begrundelse for samrådets afslag var, at samrådet vurderede, at en eller begge af ansøgerne ikke levede op til kravene til ansøgers helbredsmæssige tilstand ifølge loven.

BEGRUNDELSER FOR SAMRÅDETS AFSLAG I 2019 (KLAGESAGERNE)

Begrundelser for samrådenes afslag 2019 (antal)

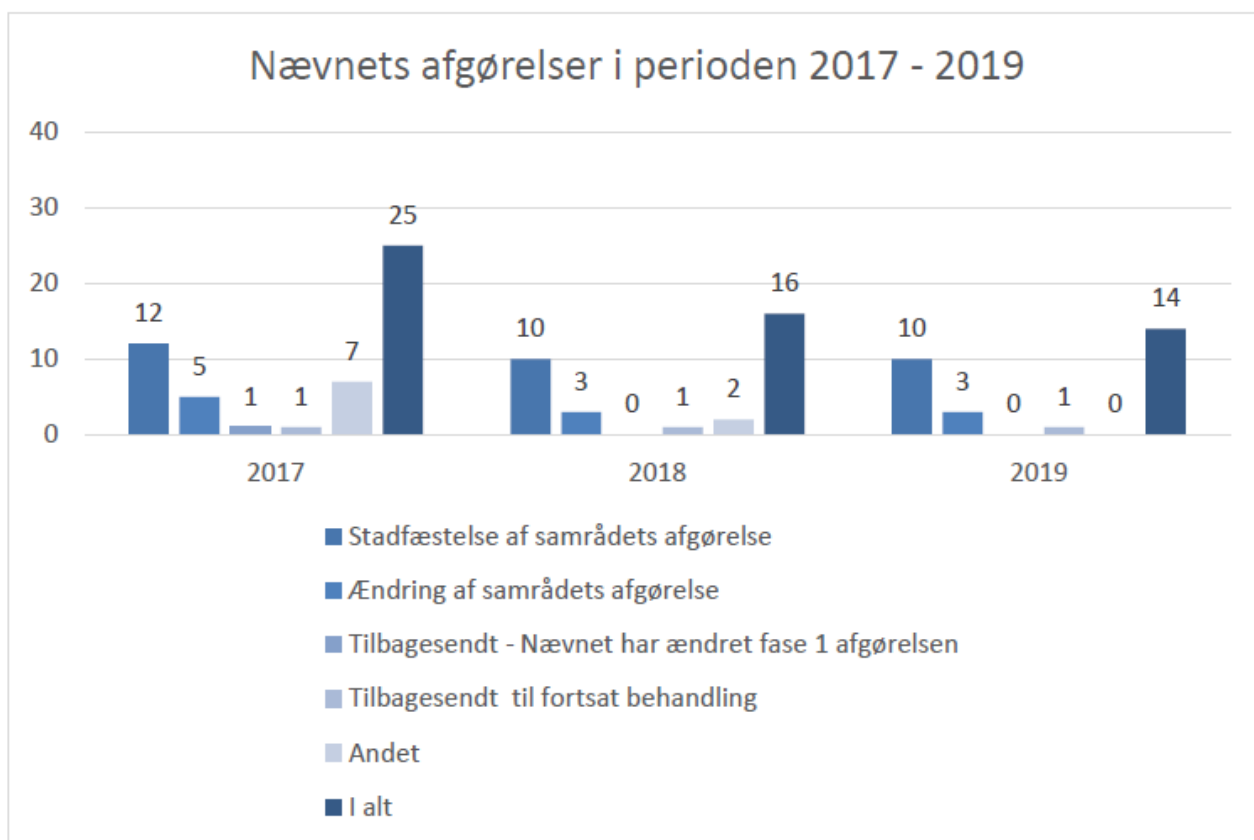
UDFALDET AF KLAGESAGERNE

Nævnet ændrede i 2 sager samrådets afgørelse til en godkendelse og ændrede i 1 sag samrådets afgørelse til en forlængelse af en godkendelse. Herudover blev 1 sag sendt tilbage til samrådet, fordi nævnet besluttede, at der skulle indhentes nye oplysninger, inden samrådet på ny kunne træffe en afgørelse i sagen.

NÆVNETS AFGØRELSE I GODKENDELSESSAGER I 2019

Stadfæstelse af samrådets afgørelse (om afslag, delvis godkendelse eller iværksættelse af yderligere undersøgelser)	10
Ændring af samrådets afgørelse (ændring af afslag til godkendelse eller delvis godkendelse)	3
Tilbagesendt til fortsat behandling	1
I alt	14

NÆVNETS AFGØRELSE 2017-2019 (ANGIVET I ANTAL)

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i de 14 klagesager, som nævnet behandlede i 2019, var 56,5 dage. Dette er opgjort som bruttosagsbehandlingstiden, dvs. den samlede sagsbehandlingstid fra, at klagen er modtaget af nævnets sekretariat, til afgørelsen er truffet og sendt til ansøgerne. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid var i 2017 59 dage og i 2018 62 dage. Nævnets sagsbehandlingstid er trods det faldende antal klagesager ikke faldet betydeligt. Det skyldes, at der afholdes færre nævnsmøder, fordi antallet af klagesager falder. Der blev i 2019 alene afholdt 4 nævnsmøder.

2.2 OFFENTLIGGJORTE AFGØRELSER

2.2.1 Fysisk helbred, Fase 1

Overvægt

Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på de samme forhold som samrådet. Ansøger havde oplyst, at han var stoppet med at ryge, samt at ansøgerne var i gang med en livsstilsændring. Dette kunne på nuværende tidspunkt ikke føre til et ændret resultat.

Samrådet afslog i november 2018 at godkende et ansøgerpar som adoptanter til et barn i alderen 0-48 måneder. Afslaget var begrundet i ansøgers fysiske helbredstilstand. Samrådet lagde ved afgørelsen vægt på, at ansøger var 189 cm høj og vejede 124 kg. Dette svarede til et BMI på 34,71 kg/m². Samrådet lagde desuden vægt på, at ansøger var ryger med et forbrug på 10-15 cigaretter dagligt.

På baggrund af de helbredsmæssige oplysninger sammenholdt med det forhold, at ansøger var ryger, var det samrådets vurdering, at ansøger havde en øget sygdoms- og dødelighedsrisiko i forhold til normalbefolkningen. Det var derfor samrådets opfattelse, at der ikke var tilstrækkelig sikkerhed for, at et adoptionsforløb ville være til barnets bedste.

Adoptionsnævnet stadfæstede den 6. februar 2019 samrådets afgørelse.

Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på de samme forhold som samrådet. Ansøger havde oplyst, at han var stoppet med at ryge. Dette kunne på nuværende tidspunkt ikke føre til et ændret resultat.

2.2.2 Fysisk helbred, Fase 1

Overvægt

Samrådet afslog i februar 2019 at godkende et ansøgerpar som adoptanter til et barn i alderen 0-48 måneder. Afslaget var begrundet i ansøgers fysiske helbredstilstand. Samrådet lagde ved afgørelsen vægt på, at ansøger var 176 cm høj og vejede 111,2 kg.

Samrådet afslog i februar 2019 at godkende et ansøgerpar som adoptanter til et barn i alderen 0-48 måneder. Afslaget var begrundet i ansøgers fysiske helbredstilstand.

Samrådet lagde ved afgørelsen vægt på, at ansøger var 176 cm høj og vejede 111,2 kg. Dette svarede til et BMI på 35,9. Samrådet havde desuden lagt vægt på, at ansøger røg 10 cigaretter dagligt.

Samrådet vurderede derfor, at ansøger havde en øget sygdoms- og dødelighedsrisiko i forhold til normalvægtige, og at han, i forhold til normalbefolkningen, havde en så betydelig risiko for at blive syg, at der efter samrådets opfattelse ikke var tilstrækkelig sikkerhed for, at et adoptionsforløb ville være til barnets bedste.

Adoptionsnævnet stadfæstede den 12. juni 2019 samrådets afgørelse.

Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på de samme forhold som samrådet. Ansøger havde oplyst, at han var stoppet med at ryge, samt at ansøgerne var i gang med en livsstilsændring. Dette kunne på nuværende tidspunkt ikke føre til et ændret resultat.

2.3 GENERELLE OG KONKRETE HØRINGER FRA ANKESTYRELSEN

Adoptionsnævnet kan afgive udtalelser om generelle og konkrete forhold af betydning for Ankestyrelsens tilsyn med den adoptionsformidlende organisation. På den måde kommer nævnets viden og erfaring også i spil i Ankestyrelsens tilsynsopgave.

Ankestyrelsen kan således anmode nævnet om udtalelser om spørgsmål, hvor nævnets viden, erfaring og kompetencer er relevante.

I 2019 er nævnet blandt andet blevet hørt af Ankestyrelsen, om nævnet havde generelle bemærkninger til de helbredsmæssige og psykosociale oplysninger i tre konkrete sager fra Taiwan. Som et led i Ankestyrelsens tilsyn med DIA havde styrelsen besluttet at foretage en gennemgang af de helbredsmæssige oplysninger i de tre udvalgte sager.

Nævnet udtalte blandt andet, at oplysningsgrundlaget i sagerne ikke var optimalt. De oplysninger, der var kommet efter matchningen, ville dog ikke have ført til, at børnene faldt uden for godkendelsesrammen, hvis oplysningerne havde været tilgængelige på matchningstidspunktet.

Derudover er nævnet blevet hørt i forbindelse med Ankestyrelsens arbejde med en undersøgelse af den fremtidige struktur for den internationale adoptionsformidling.

Nævnet har kommenteret på de foreslåede ændringer, der har indflydelse på nævnets arbejde og rolle i adoptionssystemet.

Kapitel 3: Særlige temaer

3.1 UDVIKLINGEN I ALDER OG VENTETIDER 2017-2019

Adoptionsnævnet har – som tidligere – udarbejdet en statistisk opgørelse over udviklingen i adoptanternes alder ved godkendelse og på tidspunktet, hvor barnet kom til adoptivfamilien. Nævnet har ligeledes udarbejdet en statistik i forhold til børnenes alder på det tidspunkt, hvor de kom til adoptivfamilien.

Hensigten er at belyse udviklingen og de eventuelle forandringer, der finder sted fra år til år, set i sammenhæng med den øvrige udvikling på det internationale adoptionsområde.

Nævnets sekretariat har modtaget oplysninger vedrørende alle, der i 2019 har adopteret et barn gennem DIA.

Oplysningerne viser, at den internationale adoptionsformidling til Danmark fortsat er faldende. I 2019 blev der således hjemtaget 43 børn, mens der i 2017 og 2018 blev hjemtaget henholdsvis 77 og 65 børn. Den gennemsnitlige ventetid for alle danske ansøgere er i perioden fra 2017 til 2019 steget fra 45 til 52 måneder.

Sammenligner man ventetiden med tidligere år, har den i de sidste 4 år ligget mellem 45 og 52 måneder.

Adoptanternes alder på godkendelsestidspunktet er steget fra 37,3 år i 2018 til 37,9 år i 2019. Dette gælder også den gennemsnitlige aldersforskel mellem adoptant og barn, som er steget fra 38,4 år i 2018 til 38,8 år i 2019.

Andelen af adoptanter, der er over 45 år, når de hjemtager barnet, er steget med 7 procent. I 2018 var andelen 25 %, og i 2019 er den steget til 32 %.

Hele rapporten om udviklingen i alder og ventetider 2017-2019 kan læses på Adoptionsnævnets hjemmeside.

3.2 TILSYN MED BEHANDLINGEN AF SAGER EFTER ARTIKEL 17C I HAAGERKONVENTIONEN

Som led i nævnets løbende tilsyn foretog nævnet i 2019 en gennemgang af de sager, som Adoptionsrådet havde behandlet om Haagerkonventionens artikel 17c fra juli 2018 til december 2018 og fra januar 2019 til juni 2019. Det drejede sig om sager, hvor barnet var vurderet uden for ansørgernes godkendelsesramme, og som Adoptionsnævnet ikke allerede havde set. Der er tale om i alt 12 sager. 4 af sagerne er fra perioden 1. januar 2019 til 30. juni 2019, og 8 af sagerne er fra perioden 1. juli 2018 til 31. december 2018.

De sager, som Adoptionsrådet har behandlet fra 1. juli 2019 til 31. december 2019, behandles i Adoptionsnævnet i september 2020.

Formålet med gennemgangen er at tilvejebringe et overblik over sagerne i forhold til den helbredsmæssige vurdering af barnet, herunder vurderingen af barnet i forhold til almen godkendelse og i forhold til den nugældende godkendelse.

Nævnet var uenig med DIA i 2 ud af 4 sager fra perioden 1. januar 2019 til 30. juni 2019. Den ene sag var nævnet uenig på grund af barnets alder. I perioden 1. juli 2018 til 31. december 2018 var nævnet uenig i 1 sag ud af 8 gennemgåede.

Nævnet fandt på baggrund af de gennemgåede sager, at 3 ud af 12 sager var egnede til at melde ud i forhold til afgrænsningen af godkendelsesrammen.

- 1) I en af sagerne fandt nævnet, modsat DIA, at barnet ikke kunne bortadopteret inden for den generelle godkendelsesramme. Der var tale om et barn, der havde en potentiel risiko for at udvikle retinitis pigmentosa, da der var en formodning om, at hans far havde sygdommen. Retinitis pigmentosa er en øjensygdom, der forårsager, at man kan blive blind eller få nedsat syn. 1/3 del af dem, der har sygdommen, har den arvelige version af sygdommen, og der er 50% risiko for, at den føres videre til deres børn.

På grund af de potentielle udfordringer, som barnet ville stå med, når barnet vokser op, hvis barnet har sygdommen, vurderede nævnet, at barnet falder uden for den generelle godkendelsesramme.

- 2) I en anden sag fandt nævnet, at barnet faldt inden for den generelle godkendelsesramme. Barnet fik ved en ultralydsscanning, da barnet var 1 måned gammel, konstateret en 3 mm stor godartet cyste i hjernen. Barnet voksede over gennemsnittet og trivedes godt. Nævnet vurderede, at barnet lå inden for den generelle godkendelsesramme, da der med stor sandsynlighed var tale om en godartet cyste, der ikke udvikler sig.
- 3) Endelig var der en sag, hvor nævnet, i modsætning til DIA, fandt, at barnet lå uden for den generelle godkendelsesramme. Der var tale om et barn, der indtil barnet var 5 måneder havde været udsat for graverende og livstruende omsorgssvigt, hvorefter barnet blev anbragt på en institution. Barnets grovmotoriske udvikling var signifikant forsinket, ligesom barnet havde en markant sproglig forsinkelse. Barnet havde haft mange infektioner, hvor visse har været alvorlige. Barnet har haft gastroesophageal reflux (betændelse i spiserøret) og hoftedysplasi (mangelfuld udvikling af hofteskål). Barnet havde en hjertemislid, hvis årsag ikke var afklaret. Nævnet vurderede, at disse tilstande hver for sig ikke talte afgørende imod, at drengen havde et normalt udviklingspotentiale i fysisk og psykisk forstand, sådan at han kunne blive selvhjulpne og i stand til at klare en almindelig tilværelse. Men nævnet fandt, at der kunne være tale om

vanskeligheder, der tilsammen havde et sådant omfang, at det ikke vil være muligt at føre et almindeligt dansk familieliv.

Nævnet orienterede Adoptionsrådet og Ankestyrelsen om tilsynet.

3.3 UDVIKLINGEN MED ADOPTION UDEN SAMTYKKE

Nævnet matcher stadig flere børn, der er frigivet til adoption efter reglerne om adoption uden samtykke. Det har generelt ændret det nationale formidlingsbillede. I den anledning er der nye problemstillinger, der skal tages hånd om i nævnet.

Godkendte adoptanter, der ønsker at adoptere nationalt, er nu nødt til at forholde sig til, at størstedelen af de børn, der adopteres nationalt, er frigivet til adoption uden samtykke fra forældrene. Derudover bliver børnene nu placeret midlertidigt hos de godkendte adoptanter. Dette sker allerede, når Ankestyrelsen har truffet afgørelse om adoption uden samtykke, og inden adoptionen er endelig. Det betyder, at tilknytningen til de kommende adoptivforældre kan begynde langt tidligere. Det betyder også, at de godkendte adoptanter skal leve med, at adoptionen er behæftet med usikkerhed i en periode.

Udviklingen på området medførte derfor, at nævnet tog initiativ til at arrangere et møde med de involverede parter i godkendelsesforløbet. Formålet med mødet var at dele viden om det nationale formidlingsbillede i de forskellige instanser.

Mødet blev afholdt den 30. oktober 2019. Foruden formanden og sekretariatet deltog Familieretshuset og Adoptionssekretariatet. Sidstnævnte repræsenterede de adoptionsforberedende kurser.

Der blev blandt andet talt om, at det for mange adoptanter stadig virker urealistisk at få et barn via national adoption, fordi der ikke matches efter et ventelistep princip. Derudover blev der gjort opmærksom på, at det skaber usikkerhed hos de kommende adoptanter, at der ikke er et anciennitetsprincip, som der er ved de internationale adoptioner.

Den usikkerhed, der er forbundet med at få et barn i midlertidig placering, blev også behandlet. Det er vigtigt for ansøgerne, at de kan beholde barnet. Det er noget, der fylder i godkendelsesprocessen, og det kan få betydning for ansøgernes fravalg af national adoption. Usikkerheden kan også få betydning for tilknytningen mellem adoptanter og barn.

Formanden gjorde rede for, at adoption uden samtykke nu må siges at være en integreret del af det nationale formidlingsbillede.

Adoption uden samtykke skal i højere grad indtænkes i hele godkendelsesforløbet – i fase 1, under de adoptionsforberedende kurser og med refleksioner og overvejelser i fase 3.

Kapitel 4: Nationale bortadoptioner

Nævnet varetager opgaven med at anvise børn født i Danmark til godkendte adoptanter med henblik på national, anonym adoption.

National adoption er også omfattet af det faseopdelte godkendelsessystem, og ansøgere skal derfor på et adoptionsforberedende kursus på lige fod med ansøgere, der ønsker international adoption.

4.1 PROCEDURE VED ANVISNING AF BØRN TIL NATIONAL ADOPTION

Når ansøgerne er godkendt og ønsker national adoption, indsender samrådssekretariatet godkendelsessagen til nævnet. Herefter vil en voteringsgruppe, der består af tre nævnsmedlemmer, modtage sagen. Voteringsgruppen bestod i 2019 af formand Thomas Lohse, psykolog Dorthe Bredesen og Lone Vandborg, der er socialrådgiver i nævnet.

Når der er et barn til national bortadoption, foretager det pædiatriske medlem af nævnet, Grete Teilmann, en lægefaglig vurdering af barnet. På baggrund af de foreliggende oplysninger om barnet, herunder den lægefaglige vurdering og oplysninger om de biologiske forældre, vælger voteringsgruppen de ansøgere fra ventelisten, der efter en konkret vurdering skønnes bedst egnede til at adoptere det konkrete barn eller til at have det pågældende barn i pleje med henblik på adoption. I den forbindelse har blandt andet følgende forhold betydning:

- Hel- og halvsøskende foreslås som udgangspunkt til samme adoptivfamilie
- Barnet placeres i en passende geografisk afstand fra de biologiske forældre og deres netværk, således at sandsynligheden for, at anonymiteten brydes, minimeres
- De biologiske forældres ønsker vedrørende barnets kommende forældre og deres miljø
- At adoptivforældrenes baggrund, værdier og interesser stemmer overens med de biologiske forældres
- Ansøgerne har indsigt og rummelighed i forhold til barnets eventuelle familiære dispositioner for sygdomme eller fysiske og psykiske handicap
- Hvis et barn har særlige behov – for eksempel på grund af fysiske eller psykiske forhold – vil det have betydning, hvilken familie, der skønnes bedst egnet til at imødekomme disse behov

Den tid, som ansøgerne har stået på venteliste til national adoption, kan også indgå i vurderingen.

Når voteringsgruppen har udvalgt den ansøger eller det ansøgerpar, der skønnes bedst egnede til at adoptere barnet, giver nævnet besked til Familieretshuset, som herefter orienterer ansøgerne om nævnets beslutning.

I 2019 var nævnets gennemsnitlige sagsbehandlingstid i de 25 nationale bortadoptionssager 34 dage (mellem 6 og 237 dage). Den sag, hvor sagsbehandlingstiden i nævnet var 237 dage, afventede sagen forkyndelse af frigivelsesafgørelsen i Familieretshuset. Nævnets gennemsnitlige sagsbehandlingstid uden denne sag var ca. 26 dage (mellem 6 og 125 dage).

Sagsbehandlingstiden omfatter perioden, fra nævnet modtog sagen, til barnet blev anvist til en familie. I 2018 var sagsbehandlingstiden 22 dage, og i 2017 var sagsbehandlingstiden 64 dage. Fra det tidspunkt, hvor alle oplysninger i sagen er klar, herunder samtykket fra de biologiske forældre, prioriteres det højt, at sagen bliver ekspederet så hurtigt som mulig.

At sagsbehandlingstiden svinger så meget skyldes blandt andet, at nogle børn har særlige behov. Disse børn vil ofte anonymt blive omtalt for flere adoptanter, som vil få mulighed for at tilkendegive, om de ønsker at gå videre i processen om adoption af det konkrete barn.

Sagen kan også afvente afslutning af en faderskabssag. Det kan også skyldes, at Adoptionsnævnet ønsker sagen yderligere oplyst.

I sager med børn med helt særlige behov er proceduren, at barnet bliver omtalt anonymt til flere udvalgte familier fra den nationale venteliste. Familierne har så mulighed for at melde tilbage til sekretariatet, at de gerne vil have en samtale med nævnets pædiater eller måske melder tilbage, at de gerne vil adoptere det konkrete barn. Af de familier, der har tilkendegivet, at de ønsker at adoptere det konkrete barn, vælger Adoptionsnævnet den familie, de finder bedst egnet.

I adoptionssager, hvor barnet er frigivet til national adoption uden forældrenes samtykke, er der den 1. juli 2019 indført nye regler om midlertidig placering. Det er en ny mulighed, der gør det muligt at flytte barnet til godkendte adoptanter allerede, når Ankestyrelsen har truffet afgørelse om bortadoption uden samtykke. Barnets flytning til de kommende adoptanter skal derfor ikke afvente en endelig dom, hvis Ankestyrelsens afgørelse påklages. Det betyder, at barnet i gennemsnit kan starte tilknytningen til adoptivfamilien et år tidligere end før.

Barnet placeres hos den eller de godkendte adoptanter, som bliver udvalgt af Adoptionsnævnet til at adoptere barnet. Nævnet finder således den familie, der skal have barnet i midlertidig placering, inden adoptionssagen er endelig. Det sker på samme måde som ved adoption med samtykke. Det er de godkendte adoptanter, der skønnes bedst egnede til at adoptere barnet, der udvælges.

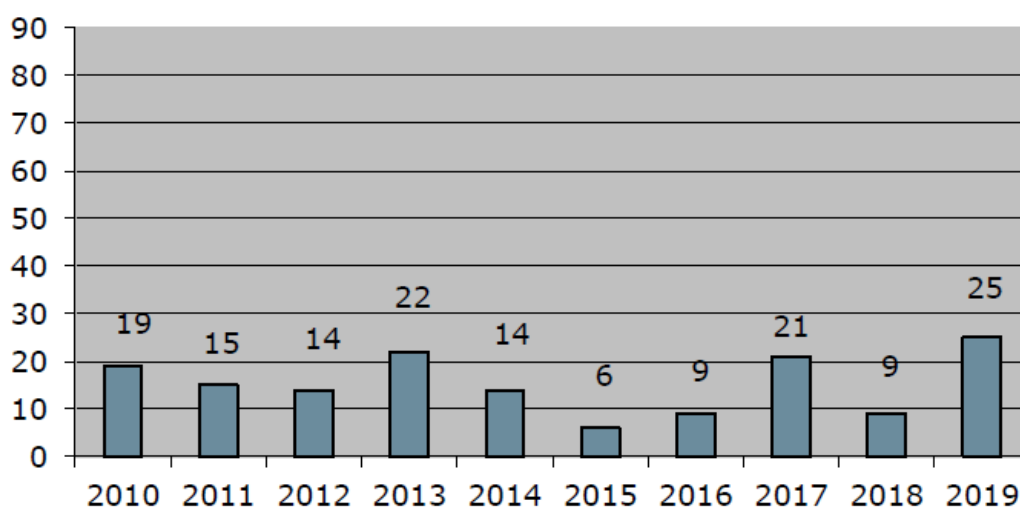
4.2 ANTALLET AF BØRN OG GODKENDTE ANSØGERE

I 2019 formidlede nævnet som nævnt ovenfor i alt 25 børn til national adoption. 10 af disse omhandlede en adoption uden samtykke. En fordeling på 11 drenge og 14 piger.

19 af adoptanterne svarende til 76 %, som blev matchet med et barn i 2019, havde ikke tidligere adopteret eller havde biologiske børn. 3 af adoptanterne svarende til 12 % havde tidligere adopteret nationalt, og 3 af adoptanterne svarende til 12 % havde tidligere adopteret internationalt.

De seneste 10 års udvikling i antallet af børn til national bortadoption fremgår af diagrammet nedenfor. Der er i denne periode anvist i alt 154 børn til anonym national bortadoption.

BØRN ANVIST TIL NATIONAL (ANONYM) BORTADOPTION

Kun 2 af de børn, nævnet indstillede til bortadoption i 2019, krævede en udvidet godkendelse, og 23 børn kunne adopteres inden for den almene godkendelsesramme.

10 børn er i 2019 frigivet til adoption uden samtykke fra de biologiske forældre.

BØRNEENS ALDER PÅ MATCHINGSTIDSPUNKTET

	Antal børn
3-4 måneder	9
5-6 måneder	1
7-12 måneder	4
13-24 måneder	7
24-36 måneder	2
37 måneder eller mere	2

Børnenes alder på matchingstidspunktet har i gennemsnit været 15 måneder.

Børn, der frigives til adoption uden samtykke fra de biologiske forældre, er i 2019 i gennemsnit en del ældre end de børn, der bortadopteres med samtykke fra de biologiske forældre. Alle børn har været anbragt i plejefamilier før bortadoptionen.

Biologisk familie

Den biologiske mor har i gennemsnit en alder på 27,9 år. Den yngste biologiske mor var 17 år, og den ældste var 35 år.

Det har i en enkelt sag ikke været muligt at registrere forældre til barnet, idet der var tale om et hittebarn.

I 64 % af sagerne har det været muligt at registrere en far til børnene.

Den biologiske far har i gennemsnit en alder på 33,8 år. Den yngste biologiske far var 18 år, og den ældste var 54 år.

64 % af faderskabssagerne blev afsluttet i Familieretshuset, og 28 % af sagerne er afsluttet i retten.

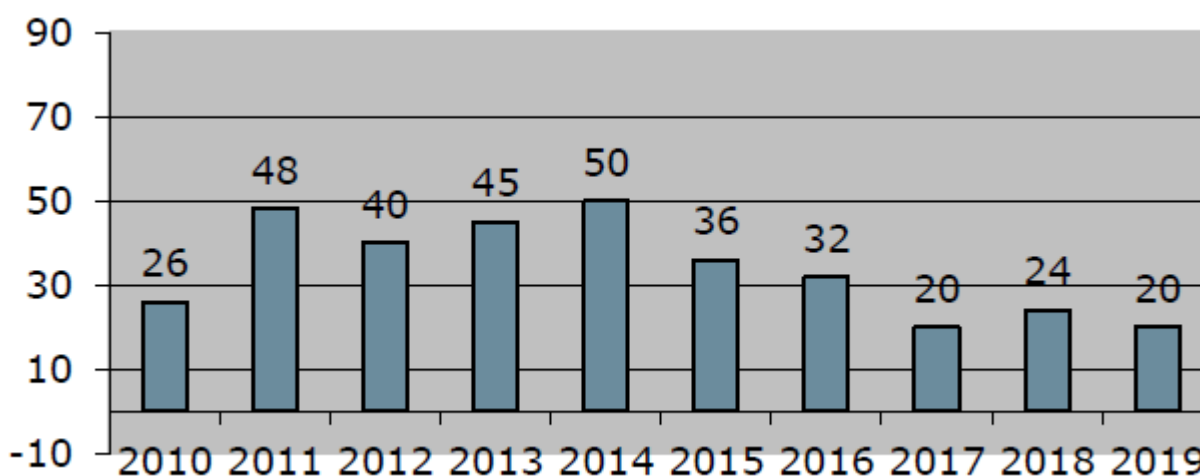
Alle de biologiske fædre har gennemført grundskolen/folkeskolen, og ganske få (25 %) har taget en erhvervsuddannelse eller gennemført en gymnasial uddannelse.

38 % af de biologiske fædre blev vurderet sunde og raske, og 26 % blev vurderet til at have psykiske eller fysiske vanskeligheder. 31 % havde udfordringer intellektuelt. I 6 % af sagerne var der meget få oplysninger om den biologiske far.

De fleste af mødrene har gennemført grund/folkeskolen. 16 % har gennemført en gymnasial uddannelse, og enkelte havde endnu ikke afsluttet denne. Kun enkelte mødre havde taget en erhvervsuddannelse på tidspunktet for bortadoptionen.

36 % af de mødre, der valgte bortadoption eller har fået bortadopteret et barn mod deres vilje, var vurderet sunde og raske. 48 % havde udfordringer intellektuelt, og enkelte havde psykiske/fysiske udfordringer.

ANTAL NYE GODKENDTE ANSØGERE, DER ØNSKEDE NATIONAL ADOPTION I DE SIDSTE 10 ÅR

Som det fremgår af tabellen, er der i 2019 registreret 20 nye familier på den nationale venteliste.

REGION I DANMARK, DER HAR AFGIVET BØRNENE

	2019	Procent
Region Hovedstaden	6	24 %
Region Sjælland	7	28 %
Region Syddanmark	4	16 %
Region Midtjylland	6	24 %
Region Nordjylland	2	8 %
I alt	25	100 %

REGION I DANMARK, DER HAR MODTAGET BØRNENE

	2019	Procent
Region Hovedstaden	4	16 %
Region Sjælland	1	4 %
Region Syddanmark	10	40 %
Region Midtjylland	8	32 %
Region Nordjylland	2	8 %
I alt	25	100 %

ALDER PÅ ADOPTANTERNE

	Observeret minimum	Observeret maksimum	Gennemsnit
Kvinden/adoptant 1	30 år	45 år	38,8 år
Manden/adoptant 2	32 år	48 år	39,7 år

Til sammenligning havde kvinden/adoptant 1 en gennemsnitlig alder på 37,7 år (mellem 34 år og 44 år) i 2018, og manden/adoptant 2 havde en gennemsnitlig alder på 39,4 år (mellem 35 år og 44 år) i 2018.

TID PÅ VENTELISTEN I MÅNEDER

	Observeret minimum	Observeret maksimum	Gennemsnit
Ventetid i måneder	23 måneder	90 måneder	32,2 måneder

Der er 33 ansøgere, der har stået på den nationale venteliste i 2019, som har fået deres sag henlagt. Begrundelserne herfor fremgår af tabellen nedenfor.

BEGRUNDELSER FOR HENLÆGGELSE AF SAGER PÅ DEN NATIONALE VENTELISTE I 2019

Graviditet	1
Godkendelse er udløbet	2
Skilsmisse	0
Matchet med et barn	25
Godkendelsen tilbagekaldt af Familieretshuset	4
Ønske om henlæggelse uden yderligere begrundelse fra ansøgerne (Dette kan indbefatte sager om skilsmisse, overflytning til international venteliste, m.v.)	1
I alt	33

4.3 INDLÆG FRA ET NÆVNSMEDLEM

Der er en tradition for i nævnets årsberetning at have et indlæg skrevet af et af nævnets medlemmer.

4.3.1 BEHANDLINGEN AF DE KONKRETE KLAGESAGER I NÆVNET – TVIVLEN SKAL KOMME BARNET TIL GODE

Mit navn er Claus Mackeprang, og jeg er lægmedlem i Adoptionsnævnet. Jeg arbejder til dagligt som politiassistent i Jylland og er tilknyttet nævnet uden faglig funktion. Jeg har været medlem af nævnet siden april 2016 og har netop været heldig at få min beskikkelse forlænget i 4 år. Jeg har ikke selv adopteret, men jeg synes, at adoption og adoptionsprocessen er meget spændende og udfordrende.

Jeg vil fortælle lidt om sammensætningen af nævnet og behandlingen af klagesagerne, hvor der ofte er fremmøde.

Nævnet består af 10 medlemmer – hvoraf de 8 er tilknyttet nævnet qua deres faglige ekspertise og 2 medlemmer som lægmænd. Lægmanden har ikke en faglig tilgang til sagerne, men repræsenterer den "almindelige" borger. Alle i nævnet arbejder ligeværdigt sammen på tværs af faggrænser. Alle spørgsmål og indlæg betragtes som relevante for den igangværende sag. Fagkundskaben, der er repræsenteret i nævnet, har naturligvis stor betydning, når nævnet træffer afgørelse, men afgørelsen er altid individuel og bygger på oplysningerne i den konkrete sag.

Nævnet har flere funktioner, som f.eks. tilsyn, udtalelser om forskellige forhold vedr. sagsbehandling, indstillinger vedr. adoption, helbred m.m. Den del, hvor nævnet behandler konkrete klagesager, når adoptionsansøgere klager over Adoptionsrådets afgørelser, er en væsentlig del af nævnets opgaver. Klagerne har her mulighed for at foretræde nævnet og redegøre for deres klage og synspunkter.

Når klager vælger at møde for nævnet, bliver der gjort meget ud af, at fremmødet er så trygt som muligt. Klager mødes her med empati og imødekommenhed, så der skabes et trygt rum, hvor klager kan redegøre for sin side af sagen. Dette kan være svært, når der sidder 12 m/k ved mødebordet (nævnet + to sekretariatsmedlemmer). Sagerne er forud for mødet gennemgået af det enkelte nævnsmedlem. Det sikrer, at der er et grundigt kendskab til sagens indhold og den afgørelse, der klages over. Efter en kort præsentation af de tilstedeværende, redegør klager for sin sag. Her kan klager f.eks. komme ind på, at sagen er dårlig belyst, at kendsgerningerne i sagen er forkerte, at der er kommet nye oplysninger/ændringer i klagers forhold eller lignende. Der er ofte meget personlige oplysninger, der typisk kræver tillid og tryghed for at dele med andre. Der er efterfølgende mulighed for, at nævnet kan stille spørgsmål til klager. Disse spørgsmål tager udgangspunkt i det materiale, nævnsmedlemmerne har fået udleveret inden mødet, samt de oplysninger, der er kommet frem under fremmødet. Der er plads til undren og nysgerrighed. Der er en ordentlighed og en ydmyghed over for klager, og for den situation klager er i. Når nævnet har stillet de spørgsmål, som de finder relevante, og klager ikke har yderligere oplysninger til sagen, forlader klager igen mødet.

Nævnet behandler herefter sagen for lukkede døre. Nævnet lægger stor vægt på de oplysninger i sagen, der er verificerede, samt klagers udlægning og forklaring under fremmødet. Sagen diskuteres, nævnsmedlemmernes meninger, faglige oplysninger og vurderinger bringes frem, og endelig træffer nævnet en afgørelse. Afgørelsen kan være en stadfæstelse af den tidligere afgørelse fra Adoptionsrådet, det kan være en ændring, hvor klager får medhold i klagen og kan fortsætte adoptionsprocessen, eller det kan være afgørelse om, at der skal foretages yderligere undersøgelser af forskellige forhold, f.eks. ved speciallægeerklæring, psykologundersøgelse, fysisk funktionstest eller andet, som nævnet finder relevant.

Der er oftest enighed i nævnet, når der træffes en afgørelse. Hvis ikke der er enighed, foretages en afstemning. Alle har en stemme, og alle stemmer tæller ens. Afgørelsen bliver herefter afgjort af flertallet. Ved stemmelighed er formandens stemme afgørende.

Der er mange regler og retningslinjer, der skal være opfyldt og overholdes for, at ansøgere kan godkendes som adoptanter. Det vigtigste i nævnets afgørelse er altid, at barnet er i centrum, og at afgørelsen er til barnets bedste. Der må ikke være tvivl om varetagelsen af barnets bedste. Derfor skal de kriterier og krav, der stilles for at blive godkendt som adoptant i Danmark, være opfyldte. Tvivlen skal altid komme barnet til gode, hvilket kan medføre, at klagen stadfæstes, og adoptionen ikke kan gennemføres.

Som nævnsmedlem er det altid en udfordring at sidde sammen med klagere, som inderligt ønsker sig at få et barn, og som vil gøre alt, hvad de kan for at få lov til at adoptere, men der må ikke være tvivl om, at nævnet altid arbejder for og bestræber sig på at træffe den rette beslutning. Det er vigtigt for mig at have en god fornemmelse i maven – uanset udfaldet – og vide og tro på, at der er gjort et ordentligt og grundigt stykke arbejde.

Jeg er overbevist om, at dette er muligt grundet sammensætningen af nævnet. Det er en stærk konstellation pga. mangfoldigheden i nævnet, sammenholdt med klagers mulighed for at få direkte adgang til beslutningstagerne. Forhåbentligt giver dette en stor grad af gennemsigtighed og tillid til Adoptionsnævnets sagsbehandling og systemet i øvrigt.

Kapitel 5: Statistik om Familieretshusets afgørelser om godkendelser

En af Adoptionsnævnets opgaver er ifølge nævnets forretningsorden at indsamle, bearbejde og formidle viden om adoption. Nævnet laver derfor årligt en statistisk opgørelse over afgørelser i sager om godkendelse til adoption. Tallene i kapitlet er baseret på indberetninger fra Familieretshuset om deres afgørelser om godkendelser.

Statistik over matchningssager i Familieretshuset og den formidlende organisation samt antallet af hjemtagne børn fremgår af Ankestyrelsens årsberetning 2019 om styrelsens tilsyn med adoptionsområdet.

5.1 AFGØRELSE OM GODKENDELSE SOM ADOPTANT

I 2019 traf Familieretshuset i alt 69 afgørelser om godkendelse som adoptant. I 2018 blev der truffet 86 afgørelser.

Godkendelsesprocenten udgjorde i 2019 70 %.

AFGØRELSE I FAMILIERETSHUSET

	2018	2019
Afgørelser i alt	86	69
Godkendelser efter fase 3 (hele eller delvise godkendelser)	51*	48
Samlet godkendelsesprocent	59 %	70 %
Afslag fase 1	27	14
Afslag fase 3	9	7
Afslag i alt	35*	21
Afslagsprocent fase 1	31 %	20 %
Afslagsprocent fase 3	10 %	10 %
Samlet afslagsprocent	41 %	30 %

Som det fremgår af ovenstående tabel, er der i 2019 meddelt afslag i 7 sager i fase 3 ud af i alt 55 afgørelser i fase 3 (69 afgørelser i alt fratrukket 14 afslag i fase 1). Dette svarer til en afslagsprocent i fase 3 på 10 %. I 2017 var afslagsprocenten i fase 3 26 %, i 2016 21 % og i 2015 15 %.

AFGØRELSE FORDELT PÅ PAR OG ENLIGE

	Ansøgerpar	Enlige ansøgere
Godkendelser	44 (71 %)	4 (57 %)
Afslag fase 1	11 (18 %)	3 (43 %)
Afslag fase 3	7 (11 %)	0 (0 %)
Afslag i alt	18 (29 %)	3 (43 %)
Afgørelser i alt	62 (100 %)	7 (100 %)

DEN SAMLEDE GODKENDELSESPROCENT FOR PAR OG ENLIGE 2015-2019

	Ansøgerpar	Enlige ansøgere	Alle ansøgere
2015	68 %	58 %	67 %
2016	66 %	45 %	63 %
2017	66 %	30 %	63 %
2018	61 %	50 %	59 %
2019	71 %	57 %	71 %

Nedenstående tabel viser godkendelsesprocenten for de 55 ansøgere, der gik videre til fase 3, og hvis sag blev afsluttet i 2019, fordelt på ansøgerpar og enlige ansøgere.

GODKENDELSESPROCENTER FOR PAR OG ENLIGE I FASE 3 2015-2019

	Ansøgerpar	Enlige ansøgere	Alle ansøgere
2015	86 %	78 %	85 %
2016	79 %	71 %	79 %
2017	79 %	33 %	74 %
2018	84 %	89 %	85 %
2019	86 %	100 %	87 %

Note: Godkendelsesprocenten i fase 3 betegner andelen af godkendelser ud af antallet af afgørelser i fase 3 (det samlede antal afgørelser fratrukket afslag i fase 1).

5.1.1 FASE 1

Formålet med fase 1 er, at der på et tidligt stadie af sagen opnås en afklaring af, om ansøgeren opfylder de generelle krav, der stilles for at blive godkendt som adoptant. I Familieretshuset er undersøgelsen i fase 1 derfor koncentreret om at afklare, om ansøgeren opfylder kravene til alder, eventuelt samliv, helbred, strafforhold, boligforhold og økonomi.

Det fremgår af Adoptionsamrådets forretningsorden, at sekretariatet for samrådet har mulighed for at træffe afgørelse om, at undersøgelses- og godkendelsesforløbet kan fortsætte, hvis det vurderes, at en ansøger utvivlsomt opfylder de generelle betingelser. Hvis sekretariatet er i tvivl om, hvorvidt en ansøger opfylder betingelserne, skal sagen forelægges for Adoptionsamrådet.

Som det ses af tabellen nedenfor, blev 70 % af afgørelserne i 2019 i fase 1 truffet af samrådet. I 2018 var det tilsvarende procenttal 26 % og i 2017 var det 40 %.

AFGØRELSE I FASE 1

	2019	
	Antal	Procent
Administrative afgørelser i Familieretshuset	21	30 %
Samrådsafgørelser	48	70 %
Antal afgørelser i fase 1	69	100 %

I 2019 valgte samrådet at dispensere fra aldersreglen i 1 ud af 48 sager, hvor ansøgerne blev endeligt godkendt som adoptanter. Det svarer til 2 % af alle godkendelser i 2019. I forhold til samlivskravet dispenserede samrådet i 2 sager svarende til 4 % af alle godkendelser i 2019.

Hvis samrådet vurderer, at der er behov for yderligere undersøgelse af ansøgerne (oftest ved en speciallæge), før der kan træffes afgørelse i fase 1, kan samrådet i den enkelte sag beslutte at iværksætte en sådan undersøgelse.

Samrådet traf i 2019 i 11 sager (23 % af alle sager, hvor samrådet traf en afgørelse i fase 1) afgørelse om iværksættelse af en specialundersøgelse i fase 1.

SPECIALUNDERSØGELSER I FASE 1

	2018	2019
	(n=64)	(n=69)
Antal sager, hvor samrådet besluttede at iværksætte en eller flere specialundersøgelser	14	11
Procent af alle samrådets afgørelser	22 %	23 %
Antal medicinske undersøgelser	9	7
Antal psykiatriske undersøgelser	4	4
Antal psykologiske undersøgelser	0	0
Antal andre undersøgelser	1	1

Som det fremgår ovenfor under punkt 5.1., blev der i 2019 givet afslag i fase 1 i 14 sager. Samrådets begrundelse for at give afslag i fase 1 kan ses af tabellen på næste side/nedenfor. Der kan forekomme flere begrundelser i den enkelte sag, hvorfor antallet af begrundelser overstiger antallet af afslag.

BEGRUNDELSER FOR AFSLAG I FASE 1

	2019	Procent af afslag i fase 1 (n=14)	Procent af alle afgørelser (n=69)
Alder	0	0 %	0 %
Samliv/ægteskab	4	27 %	6 %
Helbred	10	67 %	14 %
Boligforhold	0	0 %	0 %
Økonomiske forhold	0	0 %	0 %
Strafforhold	0	0 %	0 %
Ressourcer	0	0 %	0 %
Andet	1	7 %	1 %

Note: Der er mulighed for at vælge mere end én begrundelse for afslag. Derfor summerer tabellen ikke til 100 procent.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i fase 1 var 86 dage, hvilket er 6 dage mere end i 2018. Sagsbehandlingstiden beregnes fra den dato, hvor ansøgningen indgives til Familieretshuset, og indtil samrådet eller samrådssekretariatet træffer afgørelse i fase 1.

5.1.2 FASE 2

Fase 2 i undersøgelses- og godkendelsesforløbet består af et adoptionsforberedende kursus, som er obligatorisk for alle førstegangsansøgere.

Formålet med kurset er blandt andet at gøre de centrale problemer om adoption klart for ansøgerne og at give ansøgere grundlag for at vurdere, om de har ressourcer til at adoptere et udenlandsk barn.

DELTAGERE I DE ADOPTIONSFORBEREDENDE KURSER

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Antal deltagere (alle førstegangsansøgere)	590	626	505	268	199	179	138	102	123	124
- heraf par	268	281	228	122	89	85	63	47	55	59
- heraf enlige	54	64	49	24	21	9	12	8	13	6

Note: Der har i alt været afholdt 9 kursusforløb i 2019 samt 5 særkurser. Særkurser afholdes i visse tilfælde, hvis ansøger f.eks. ikke taler tilstrækkeligt dansk til at kunne deltage på lige vilkår med de andre deltagere.

Kilde: Ankestyrelsen, Kursussektariatet.

5.1.3 FASE 3

I fase 3 af undersøgelses- og godkendelsesforløbet skal det afgøres, om den ansøger, der opfylder de generelle betingelser for at blive godkendt som adoptant, og som efter fase 2

oplyser, at ansøgeren fortsat ønsker at adoptere, også efter en individuel vurdering kan anses for egnet hertil.

I fase 3 kan samrådet – ligesom i fase 1 – beslutte, at der skal gennemføres en specialundersøgelse (oftest en psykologisk undersøgelse) af ansøgeren, hvis det vurderes, at der er behov for en sådan. I 2019 blev det besluttet at iværksætte en psykologisk undersøgelse i 1 sag, hvilket svarer til 2 procent af sagerne.

I 2018 blev det besluttet at iværksætte en psykologisk undersøgelse i 3 sager, hvilket svarer til 5 procent af sagerne.

GODKENDELSEN EFTER FASE 3 VEDRØRER

	2019	
	Antal	Procent
Førstegangsadoptant	39	81 %
Flergangsadoptant	9	19 %
Godkendelser i alt	48	100 %

De fleste ansøgere fik i 2019 en godkendelse, som indbefatter et barn i alderen 0-48 måneder efter den generelle godkendelsesramme.

GODKENDELSENS INDHOLD MHT. BARNETS ALDER

	2019	
	Antal	Procent
Barn 0-48 måneder	46	96 %
Barn 0-60 måneder	1	2 %
Barn 0-72 måneder	1	2 %
Godkendelser i alt	48	100 %

Note: En godkendelsessag omhandler et søskendepar, hvor den ene tilhører kategorien 0-48 måneder og det andet barn 0-72 måneder.

OMFATTER GODKENDELSEN SØSKENDE/TVILLINGER?

	2019	
	Ja	2
Nej	46	
Godkendelser i alt	48	

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i fase 3 var i 2019 på 189 dage, hvilket er det samme som i 2018. Sagsbehandlingstiden i fase 3 er tidsrummet fra ansøgeren anmoder om

påbegyndelse af fase 3, til samrådet har truffet endelig afgørelse i godkendelsessagen.

Den totale gennemsnitlige sagsbehandlingstid var i 2019 354 dage. Sagsbehandlingstiden er beregnet fra den dato, hvor ansøgningen indgives til Familieretshuset, og indtil samrådet træffer den endelige afgørelse i fase 3. I 2018 var den gennemsnitlige totale sagsbehandlingstid 400 dage.

Øvrige aktører på adoptionsområdet

ADOPTIONSSAMRÅDET

Adoptionssamrådet er nedsat af social- og indenrigsministeren for indtil fire år ad gangen og er siden 1. juli 2007 placeret i Familieretshuset.

Samrådet træffer i fremmedadoptionssager blandt andet afgørelse om, hvorvidt en ansøger kan godkendes som adoptant. Samrådet kan i den forbindelse træffe beslutning om, at en specialundersøgelse kan iværksættes, ligesom samrådet kan træffe afgørelse om bortfald af en godkendelse som adoptant, hvis betingelserne for at blive godkendt som adoptant ikke længere er opfyldt, eller hvis ansøgeren i øvrigt ikke kan anses for egnet som adoptant.

FAMILIERETSHUSET

Adoptionsopgaverne er samlet i Familieretshuset, der behandler alle ansøgninger om adoption.

I forbindelse med ansøgninger om godkendelse som adoptant varetager Familieretshuset sekretariatsfunktionen for adoptionssamrådet. Familieretshuset tilvejebringer i den forbindelse blandt andet de oplysninger, der er nødvendige for, at samrådet kan træffe afgørelse i sagerne, ligesom Familieretshuset forbereder sagernes behandling i samrådet i øvrigt.

Hvis Familieretshuset i fase 1 vurderer, at ansøgeren utvivlsomt opfylder de generelle betingelser for godkendelse, træffer Familieretshuset afgørelse om, at undersøgelses- og godkendelsesforløbet kan fortsætte uden forelæggelse af sagen for samrådet. Hvis Familieretshuset vurderer, at der foreligger tvivl om, hvorvidt ansøgeren opfylder betingelserne, forelægges sagen for samrådet, der træffer afgørelse i sagen.

Den endelige afgørelse om godkendelse i fase 3 træffes altid af samrådet. Se også Familieretshuset [hjemmeside](#).

ANKESTYRELSEN

Ifølge adoptionsloven fastsætter social- og indenrigsministeren regler om godkendelse som adoptant og om adoptionssagers behandling med videre. Ankestyrelsen er centralmyndighed i henhold til Haagerkonventionen af 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner.

Ankestyrelsen tilrettelægger og udbyder de adoptionsforberedende kurser, der udgør fase 2 af undersøgelses- og godkendelsesforløbet. Ankestyrelsen er samtidig ansvarlig for Post Adoption Service (PAS), som indebærer en satspuljefinansieret ordning med psykologisk rådgivning af adoptivfamilier m.v.

Ankestyrelsen fører desuden tilsyn med den formidlende organisations virksomhed. I sager, hvor samtykke til adoption er givet i udlandet, og hvor den udenlandske adoptionsafgørelse umiddelbart ikke anerkendes i Danmark, skal Ankestyrelsen tage stilling til, om samtykket kan ligestilles med et samtykke afgivet for en dansk myndighed eller institution.

Ankestyrelsen
Afdeling: Børn 2
Adresse: Teglholmsgade 3, 2450 København S
Ankestyrelsens [hjemmeside](#)
Postadresse til Ankestyrelsen: Ankestyrelsen, 7998 Statsservice

DEN FORMIDLENDE ORGANISATION

Organisationen yder bistand til at etablere forbindelse mellem en godkendt adoptant og et udenlandsk barn med henblik på adoption samt bistand til at gennemføre adoptionen.

Social- og indenrigsministeren har autoriseret DIA – Danish International Adoption – til at yde adoptionshjælp. DIA har deres hovedkontor på adressen:

Birkerød Hovedgade 24
3460 Birkerød

Ordforklaring

GENEREL GODKENDELSE

Ved generel godkendelse bliver ansøgeren godkendt til at adoptere et barn i alderen 0-48 måneder, hvor den samlede viden ikke taler afgørende imod, at barnet har et normalt udviklingspotentiale i fysisk og psykisk henseende.

ALMEN GODKENDELSE (EFTER TIDLIGERE GÆLDENDE REGLER)

Ansøgere, der har en almen godkendelse, er godkendt til et barn i alderen 0-36 måneder uden væsentlige kendte fysiske eller psykiske problemer.

UDVIDET GODKENDELSE (EFTER TIDLIGERE GÆLDENDE REGLER)

En godkendelse, som ligger uden for den almene godkendelse, dvs. en godkendelse til at adoptere et ældre barn, søskende eller et barn, som på grund af kendte fysiske eller psykiske helbredsmæssige forhold må anses for særligt ressourcekrævende.

Hvis et barn i forslag falder uden for ansøgernes godkendelse, og ansøgerne ønsker at få godkendelsen udvidet til at omfatte barnet, er det Adoptionsrådet, som skal tage stilling til, om en sådan ansøgning kan imødekommes.

HAAGERKONVENTIONEN

Danmark har tiltrådt Haagerkonventionen af 29. maj 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner. Konventionen er trådt i kraft i Danmark den 11. november 1997. Konventionsteksten findes på Haagerkonferencens [hjemmeside](#).

DET FASEOPDELTE UNDERSØGELSESGODKENDELSESFORLØB

Alle ansøgere, uanset hvorfra de ønsker at adoptere, skal gennemgå det faseopdelte undersøgelses- og godkendelsesforløb og dermed deltage i det adoptionsforberedende kursus.

- **Fase 1**

I fase 1 af undersøgelses- og godkendelsesforløbet vurderes det, om ansøgeren opfylder de generelle godkendelseskrav, som stilles til ansøgerens alder, samliv, helbred, strafforhold, boligforhold og økonomi. Kravene er nærmere fastlagt i bekendtgørelse om adoption. Hvis ansøgeren opfylder de generelle krav, giver samrådet tilladelse til, at undersøgelses- og godkendelsesforløbet kan fortsætte. Opfylder ansøgeren ikke betingelserne, giver samrådet afslag på ansøgningen.

- **Fase 2**

Fase 2 består af et adoptionsforberedende kursus. Kurset er obligatorisk for alle, der

ikke tidligere har adopteret. Kurset består af to weekendkurser og afvikles to steder i landet

- **Fase 3**

Fase 3 kan påbegyndes, når ansøgeren – efter at have deltaget i det adoptionsforberedende kursus – på ny retter henvendelse til samrådet. I fase 3 skal det vurderes, om man også efter en individuel vurdering kan anses for egnet til at adoptere.

- **Fase 4**

Fase 4 består af obligatorisk rådgivning umiddelbart før og efter hjemtagelsen af et barn. Rådgivningen gives med henblik på at give dig og dit barn en god start på livet som adoptionsfamilie

FREMMEDADOPTION

Fremmedadoption er adoption af et barn, hvor ansøgerne ikke har en sådan tilknytning (i form af for eksempel familierelationer) til barnet eller dets forældre, at der er tale om en familieadoption. Ved fremmedadoption kender ansøgeren i langt de fleste tilfælde ikke i forvejen det barn, som han eller hun ønsker at adoptere. Barnet vil normalt blive anvist igennem den formidlende organisation (ved international fremmedadoption) eller af Adoptionsnævnet (ved national fremmedadoption). Barnets biologiske forældre vil normalt ikke kunne få kendskab til, hvem adoptivforældrene er (anonym adoption).

MATCHING

En matchning finder sted, når et konkret barn stilles i forslag til en ansøger eller et ansøgerpar.